

chách i na Moravě a vžila se, jsouc zdůvodňována větou, že víra je dar Boží a proto nemůže být nikomu vnucována.

Bratři ovšem do těchto úmluv pojetí nebyli. Nadále byli pokládáni za *nežádoucí sektu*, která ovšem nemá práva na zákonitou ochranu. Zemský sněm český usnesl r. 1487 o „pikartech“, že jim má být znovu přáno svobodné slyšení před mistry husitskými a katolickými, aby měli příležitost prokázat z Pisma a z církevních doktorů svou pravověrnost. Budou-li však usvědčeni z bludů, musí provést nápravu; jinak nemají být v zemi trpěni. K tomuto cíli jejich odpůrci směřovali a naléhali nejednou na předvolání Bratří. Bratři kdysi o slyšení stáli a sami po něm volali. Nyní již věděli, že by nešlo o skutečný svobodný rozhovor, nýbrž o výslech, jenž by ztížil jejich postavení novým výslovným odsudkem jejich stanoviska. Přízeň panských ochránců však stačila oddalovat nebezpečný výslech po sedmáct let.

Úsudky o Bratřích se dělily. Jedni byli pohoršeni jejich učním, zvláště o večeri Páně tak, že byli ochotni dát za pravdu nejhrubším pomluvám o jejich životě. Čeho nebudou schopni lidé, kteří rouhavě smýšlejí o těle Kristově a nezakládají spasení v požívání svátostí? Jiní musili o nich vyznat, že mravním životem vynikají: obcování mají utěšené, svaté, mnoho podle řečí Božích činíce, jsou milosrdní k potřebným — a přece drží bludy. Jsou tedy nebezpeční pokrytci. Příležitostně se dokládalo, že se pyšně a nesnášenlivě vzdalují od ostatního lidu a pohrdají kněžími, kteří nejsou z jejich strany. Ale jiným byl právě příkladný život Bratří svědectvím jejich skutečného křesťanství. Zajímali se o ně, a přistupovali k nim, ať kněží i mniši a lidé oddaní zbožnému životu, ať svěští ze všech stavů, z rytířů, z pánů a předních měšťanů, jak někdy v letech osmdesátých stýskali mistři v traktátu „Obrana viery proti pikartům“. Jednota byla vskutku po r. 1480 nově posílena přílivem hledačů pravdy.

Jako by se opakovalo něco z děje, jenž dal vznik prvnímu kruhu Bratří za časů Řehořových, když s týnské kazatelny promlouval Rokycana. Opět se vytvořil v samotné Praze *kruh studentů a učitelů* pražské university, kteří s pozorným souhlasem naslouchali kázáním Michala Poláka a byli hluboce dotčeni

jeho mučedlnictvím. Patřil sem M. Jakub ze Stříbra, potomní profesor university a krátce před smrtí administrátor konsistoře podobojí [1497—1499], M. Havel ze Žatce, kolegiát Vojtěch, pražští rodáci studenti Jan Černý, jenž studoval také lékařství, a jeho mladší, asi r. 1458 narozený bratr Lukáš, Vavřinec ze zcmanského rodu z Krasonic na západní Moravě, Chrudimáné Matouš a Viktorin Kornel ze Všehrd, potomní klasik českého právníctví, i někteří jiní. Až na Vojtěcha, který měl nějakou známost o Bratřích, sdíleli běžnou nedůvěru k nim. Vojtěch znal však spisy Chelčického a dal je číst i jiným z přátelského kruhu, zejména Vavřincovi a Lukášovi.

Lukáš, pilný ve studiu a v četbě církevních otců i středověkých učitelů církve, takže si osvojil mnoho z jejich scholastické učenosti a metody, začal se nyní do Chelčického s nadšeným souhlasem. Argumentace Petrova byla tak docela jiná než umělé konstrukce scholastiků, za nimiž hlas Pisma zanikal. Jeho biblicismus strhl Lukáše svou nekompromisností. Po letech z tohoto zaujetí vystřízlivěl. Ale i pak zůstal na cestě Chelčického zejména v pohledu ke Kristu v jeho utrpení a v poznání, jak má církev v bdělosti víry rozumět, že následovat Spasitele znamená brát na sebe ochotně kříž. Nad stránkami Petrových spisů bylo v něm nadto posíleno snad již starší vzácné uvědomění, že pravda nemůže být plně a životně pojata jinak, než zjeví-li ji člověku zásahem své milosti Bůh a uvede-li jej do konkrétního společenství věřících. Existence církve stala se Lukášovi v té souvislosti otázkou života a smrti. „Konečně Bůh své má vždy někde, a by jich nebylo, musili bychom zahynouti“, vyznává se z této své jistoty a touhy ve spise „O obnovení církve svaté“ [1510], odkud se dovídáme o jeho hledání. Otevřel-li mu nyní Chelčický pohled ke Kristově pravdě, „však sem té pravdy z toho svědectví, kde by v kterém lidu byla, nepoznal. A z toho sem v zámutku velikém byl, pravě sobě žalostně: což mi do té pravdy, když jí nevím, kde by v lidech kterých byla, s nimiž bych jí užíval“. Stálo to hladového Lukáše mnoho proseb a ujišťování „pravou sprostností“ v upřímné touze po spasení, než se přítel Vojtěch odvážil svěřit se mu s tím, že hledané společenství víry